

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:
Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
Dr. SÁNDORY MIHÁLY
Kiadó laptulajdonos:
MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2–3-ig.
Telefon: 14.

„Jön egy fiatal nemzedék...”

Írta: Jakabffy Elemér dr.

A közigazgatási reform bizottsági tárgyalása alkalmával, amikor Willer József a Magyar Párt megbízásából előterjesztette azon kívánságunkat, hogy a közigazgatásra vonatkozólag a kisebbségi nyelvhasználat joga ezen törvényben kifejezésre jusson, Vaida-Voevod belügyminiszter ur felém fordult és többek között a következőket mondotta: „Jakabffy képviselő ur, akinek kollegája voltam a magyar képviselőházban is, bizonyára emlékszik még azokra a tárgyalásokra, melyeket mi, a magyarországi román nemzeti párt egyes tagjai Tisza István gróffal folytattunk és arra is, hogy amikor mi az 1868. évi nemzetiségi törvény végrehajtását kívántuk, hogy így nyelvhasználatunk is biztosítva legyen, Tisza István gróf ezen kívánságunkat kereken visszautasította.”

Természetesen emlékszem ezekre a tárgyalásokra, amelyek 1913. év végén és 1914. év elején folytak. Hiszen ezek folyományaképpen a magyar képviselőházban éppen én terjesztettem elő azt a határozati javaslatot, amely utasítja a kormányt, hogy a nemzetiségeket ne csak a jogegyenlőség kedvezményében részesítse, hanem tegyen meg mindent kulturális és gazdasági fejlődésük érdekében is.

Tisza István gróf, amikor a nemzetiségi vezérekkel megállapodásra nem juthatott, 1914. február 20-án mondotta el azt a nagyszabású beszédjét, amely a nyilvánosság elé vitte a tárgyaláson érvényesített álláspontokat, és ekkor mondotta teljes nyíltsággal a következőket is: „Az 1868. évi törvényeknek egyes rendelkezéseit és pedig nagyon fontos rendelkezéseit lehetetlen végrehajtani. Lehetetlen végrehajtani azért, mert az 1868. évi törvények az alkotmányos szabadságának szabad gyakorlatát visszanyert magyar nemzet emelkedett hangulatának idealisztikus megnyilatkozásai voltak. Az 1868-iki törvényeket meghozta a magyar nemzet abban a hitben, hogy a testvériségnek ez a majdnem önfelelt megnyilatkozása hasonló visszhangra fog találni, hogy ez ország nem magyarajku polgárai hálás örömmel fogják e törvényes alapot megragadni, hogy el lesz temetve minden félreértés, el lesz temetve minden

gyűlölet, el lesz temetve a magyar állam területiális egysége és a magysr nemzet politikai egysége ellen irányuló minden támadás. Az eredmény keserű csalódás volt. Ezt a törvényt becsmérelték, zsarnoki törvénynek szidták, azzal szemben a legmesszebbmenő izgatás és agitáció terére léptek az ország nem magyarajku polgárai közül számosan.

Hát lehetett volna-e azokat a rendelkezéseket életbeléptetnie öngyilkosság nélkül a magyar nemzetnek, amelyeket szerető testvérekre akart alkalmazni és nem adáz ellenségekre?”
Ezeket mondotta Tisza István!

Ami a magyarországi nemzetiségeknek az 1868. évi nemzetiségi törvény volt, ugyanaz nekünk a gyulafehérvári határozat.

A különbség csak az, hogy Romániában mindeztideig nem akadt egyetlen egy komoly kisebbségi tényező, aki a gyulafehérvári határozatban biztosított jogokat becsmérelte, azokat szűkkeblűeknek minősítette és ezért azok ellen agitált volna. Sőt ellenkezőleg, minden kisebbségi tényező egyformán arra utal, hogy ezen határozatok becsületes végrehajtása megoldja itt azt a súlyos kérdést, amelyet másként megoldani nem lehet.

És ime, ahelyett, hogy a kormány megragadta volna az első alkalmat, a közigazgatási reformot, hogy ennek kapcsán nagy lépést tegyen az ígértek megvalósítása felé, ehelyett haladást semmit, de egy csomó gyanusítást és méltatlan támadást kaptunk.

Ezeket felül pedig még egy nagyon érdekes és jellemző megnyilatkozást megint Vaida-Voevod szájából.

A közigazgatási reform szenátusi tárgyalásán hangzott ez el a következőképpen:

„Uraim! Épp úgy, mint az egyének, a nemzetnek is megvan az önérzete. Ha mi úgy viselkedünk (a kisebbségekkel szemben), amint viselkedünk, amióta az ország élén állunk, akkor elvárhatjuk, hogy a kisebbségek se keresszék céljainkat, mert mi, a gyulafehérvári nemzedék, számunkban az idő haladtával, mind kevesebben leszünk. Jön egy fiatal nemzedék, mely lelkiileg nem érzi magát lekötelve a gyulafehérvári határozat által.

S ha holnap, holnapután tulságosan megfeszül a hur, könnyen megtörténhetik, hogy egyszerre csak egy tiltakozó felkiáltás szólal meg e nemzedék ajkán, ez a felkiáltás: nem akarunk tudni többé a gyulafehérvári pontokról!

Vaida Voevod belügyminiszter ur és mindazok, akik annakidején a Gross-österreich megvalósításán munkálkodtak, állandóan azt hirdették, hogy az 1868-iki nemzetiségi törvény végrehajtottsága dönti majd katasztrófába a monarchiát. Ők akkoriban érthetetlennek tartották, hogy hatvannyolc után jött egy új „fiatal nemzedék, amely lelkiileg nem érezte magát lekötve” és ennek következtében a törvényt végre nem hajtotta.

És ime, most bennünket arra figyelmeztet, hogy az ilyen fiatal nemzedék most is küszöbön áll.

A miniszter ur látja ezt és mégis úgy cselekszik, mint azok a magyar államférfiak, akik a hatvannyolc után jelentkezett fiatal nemzedék felfogását érvényesíteni hagyták, másokban keresve a hibát.

Hát valóban soha senki nem tanul a történelemből? Még az sem, aki a történelmi eseményeket közvetlenül átélte és azok fejlődésére befolyással volt? Vajjon hiheti-e a belügyminiszter ur, hogy ugyanaz a politika, amelyet annyira elhibázottnak látott és amely végül is tényleg katasztrófhhoz vitt, most, amikor ugyanaz a probléma világproblémává vált, nem katasztrófhhoz, hanem a nemzet megdicsőüléséhez vihet?

Ha van a történelem ítélőszéke előtt felelősségrevonás, úgy jaj azoknak, akik az olyan leckéből sem tanultak, amilyent a sors Vaida-Voevod Sándornak juttatott.

Vikárius akar-e lenni Fejér Gerő?

Dr. Fejér Gerő kanonokot, akit a mai erdélyi örménység vezetőjének tekintenek, éles kritikák, hogy úgy mondjuk, támadások érték egy beszédével kapcsolatban. Azzal vádolták némelyek, hogy az örmény szertartásuakat el akarja szakitani a latin szertartásu katolikusoktól s így a magyarság két rétege közé éket hajlandó verni azért, hogy cserébe a kormányzó hatalomtól kitüntetés, vikáriusi rangot kapjon. Miután a kérdés a gyergyószentmiklósi és

Művészi képeslapok a Gyilkostó és környékéről Artz Tilly műtermében.

Vállalja ezeknek művészi nagyítását is

szépvízi örmény egyházközségekkel kapcsolatban bennünket közelről érdekel, közöljük az Erdélyi Szemlében erre vonatkozólag megjelent érdekes cikkeket:

Az örményszertartású római katolikus magyarok Világosító Szent Gergely napján tartott szamosújvári ünnepségein dr. Fejér Gerő kanonok élénk vitára adott alkalmat beszédében. Arról akarta felvilágosítani az örményszertartású magyarokat, hogy a konkordátum rájuk vonatkozó része, amelyik kivonná a gyulafehérvári püspökség főnnhatósága alól, egy mindannyiukat kedvezően érintő továbbfejlődési lehetőség. E beszéd s az utána elhangzott replikák után egy szűk körben felvetődött a következő kérdés is:

— Talán csak nem akar vikárius lenni Fejér Gerő kanonok?

Nem ismerem a katolikus hierarchiát s így nem tudom, van-e lehetősége annak, hogy F. G. vikárius lehessen, de szinte merem mondani, hogy F. G. nem akar s nem is akarhat az örményszertartású római katolikus vikárius feje lenni.

A fölkavart hullámok közepette érdemesnek tartottam egy kicsit elgondolkozni ezen a kérdésen s e meditáció közben érdekesen rajzolódott elém F. G. rég nem látott markáns profilja.

F. G., aki évekig volt az erdélyi római katolikus státus előadója, régi jó ismerősöm. Mint fiatal újságíró, gyakran érintkeztem vele s még gyakrabban hallottam felviharzni szenvedélyes, erőteljes hangját, hol a státus-gyűléseken, hol a városi törvényhatóság ülésein. F. G., a hatalmas szál, robusztus, koromfekete ember, mindig ellenzéki volt. Még talán önmagának is ellenzéki. Ebben az örökös ellenzéki harcban még jobban kisudarosodott, kimagasodott hatalmas alakja s a szimpátia majdnem minden részről feléje hajolt.

Ez az ellenzéki tevékenysége, ahogy viszagondolok, a szimpátián túl talán más eredményeket is kamatozthatott erdélyi magyar közéletünkre, s gondolom, a státus javára is. Mivel azonban az ellenzékiek végső esetben

mindenkire nézve csak káros eredményeket szül, ugyanez történt F. G. kanonokkal is. Mindent jobban akarásával, meghajolni nem tudásával nemcsak a társadalmi és politikai közéletben sodródott folytonosan a harcok pergő tűzébe, de összetűzött felettes hatóságával, Gyulafehérvárral is.

Egy gazdasági kérdésben támadt ellentét után Gyulafehérvár aztán visszahívta a feszülő izmu, robbanó erejű F. Gerőt s azóta csak nagyritkán, legfőnnebb évente egyszer, ha láttam vagy hallottam F. Gerőt, rendszerint az évi státus gyűléseken. A kemény vágású székelő-örmény nem tagadta meg önmagát. Most is a régi, harcós, verekedő, rabiátus ellenzéki volt s felszólalásaiban most még inkább megfogott törhetetlen, makacs, kitűzött céljához tántoríthatatlanul ragaszkodó ereje. És úgy láttam, hogy ez az önmagával szemben is erős kritikájú ember, most még nagyobb ellenzéki, kritikusabb ellenfele lett a hivatalos Gyulafehérvárnak.

Szamosújvárt tartott beszédének inkriminált mondatából szintén ezt a halálig-hű ellenzéki magatartását, a hivatalos Fehérvár autoritását nem szívelő álláspontot olvastam ki. Nem többet. Mert, bár nem ismerem a hierarchikus szervezet erre vonatkozó paragrafusait, nem hiszem, hogy F. G. vikárius akarna lenni s ezért mondotta volna azt a mindenesetre kétfelé hadakozó, kétélű mondatot, még kevésbé hiszem, hogy ez a mindig gerinces kemény magyar pap ki akarná szakítani a magyarság testéből a velünk egy-testvér örményszertartású római katolikusokat. Nem. Ez csak az energiájába belefuló, megakasztott örök ellenzéki ember virtusa volt.

Ezeket gondolkodtam a szamosújvári beszéd után s úgy hirtelenjében elkezdtem rajzolgatni ceruzámmal ennek a rég nem látott keménykötésű embernek a figuráját. Lehet, hogy nem olyan markáns ez a néhány vonás mint akiről papírra vetettem, lehet, hogy sokaknak nem tetszik, s talán magának F. G.-nek sem, de azért megrajzoltam, megőrzöm s elteszem magamnak, mert a régi időkől hozott vissza egy halvány színt, halvány mozaikot.

A székelőföldi rablások mérlege.

Megigértük volt, hogy visszatérünk rá és szívesen tesszük. Egyáltalán nem azért, hogy újra felsoroljuk most az áldozatok neveit és pontos statisztikai adatait, hogy a már feledésbe menő kellemetlenséget újra felidézzük öt percre az érintettek lelkében. Azért se, mintha az egész esetnek vadregényes romantikája kapott volna meg annyira, hogy föltétlenül szükségesnek látnók annak papíron való megörökítéséhez tehetségünk méreteihez képest hozzájárulnunk. Hanem, egyszerűen, hogy elismeréssel adózzunk a jól végzett eredményes munkának.

Hogy hol, mikor raboltak, azt tudjuk. Kezdték Brassó megyében, feljutottak Háromszékre, majd Csikba, Udvarhely felé, karrierjük csúcspontja Marosfő, azután csupa üldözés és végül az életben maradt vezér elfogása pontot tett a bátorság hiánnyal nem vádolható háromtagu banda pályafutására.

Az üldözés megindul.

Minden baj ott kezdődött, hogy Marosfőn igen nagyban kezdtek dolgozni, meg hogy mielőtt Stengel Károllyal elvégezték volna rövid megbeszélésüket, már jött volt az előző nap Libánban kirabolt Gidró kereskedő autójával, akinek már gyakorlata volt a dologban. Mikor látta, hogy három fegyveres uriember gyanusan beszélget egy autóssal az út közepén, hirtelen a magáéval visszacurukolt mindaddig, amíg bement a sánca, azután pedig kiugrott a gépből és egyenesen a szentdomokosi csendőrségig szaladt. A már elfogott kocsikat és utasait erre szabadon kellett engedni. Azok a tekerőpataki csendőrséget és a gyergyószentmiklósi rendőrséget lármázták fel.

Igy a helyzet az volt, hogy a szentdomokosi és karcfalvi csendőrök Csik felől, míg a gyergyói rendőrök, később alfalvi és ditrói csend-

őrök Gyergyó felől indulva kezdtek intenzíven érdeklődni a fosztogatók személyi adatai és különösen tartózkodási helye iránt.

Az első találkozás.

A rablók meggondolták, hogy igen eredményes működésük alighanem rájuk nézve keletlen mértékben vonta magára a hatóságok képviselőinek figyelmét s elkezdtek azon igyekezni, hogy tetteik színhelyétől minél meszebbre kerüljenek. Mintha észbe vették volna, hogy Gyergyó felől fenyegeti őket a veszedelem vastagabbja, azon igyekeztek, hogy minél távolabb kerüljenek tőlük.

Szentdomokos irányába igyekeztek s éjjelre egy esztenára húzódtak be.

Ekkor még bizonyára igen meg voltak magukkal elégedve. Hogyne, hiszen hárman nyolcvan-száz emberrel végeztek egy pár nap alatt és elég bőséges zsákmányt is ejtettek.

A megelégedést kissé elrontotta a szentdomokosi csendőrség és három odavaló vadász megjelenése, akik az esztenába szorult rablókra erős tűz alá fogták.

Annyit tudtunk meg ez összeütközés nyomán, hogy a három rabló közül kettő megsebesült s egyik emlékül a fogait hagyta a terepen.

A vezér elfogatása után derült ki, hogy az egyik vadász egy lövése arcán, másik mellén találta őt; míg egy csendőrgolyó állán sebezte meg, egyik társának pedig a karját lötték át.

Jelentés a rablókról.

Csütörtökön az üldözésben kis szünet állott be. A gyergyószentmiklósi rendőröknek haza kellett jönniük: országos rendelet volt, hogy a rendőrségnek augusztus elsején otthon kell ennie, készenlétben, kommunista tüntetések esetére.

A közvetlen veszedelem elmúltát a rablók pihenésre használták fel. Rájuk fért szegényekre. Kettő súlyos sebesült volt köztük, a zsákmányt, elég súlyos teher, magukkal kellett mindenütt cipelniük, s sohase tudták, melyik pillanatban fogják el őket.

A Sövegő — Kovács Péter teteje felé húzódtak vissza. Ott találkoztak csütörtökön hajnalban Gál Antal tekerőpataki székelő emberrel, ki lovait kereste. Itt hallotta meg egyiknek köhögését órákkal később Gál Antal, aki a gyergyószentmiklósi rendőrségre sietett s a rablókról pontos személyleírást adott.

A helyzet szorul.

A tizenkét gyergyószentmiklósi rendőr, Netotianu rendőrfőnök vezetése alatt, akinek terepismerete hozta meg az egész üldözés sikerét, miután augusztus elseje minden rendzavarás nélkül elmúlt, újra a rablók kíséretébe szegődött és állandóan nyomukban volt. Az üldözők munkáját végtelenül megnehezítették a rengeteg erdők, amelyeknek uttalan utain három embert keresni körülbelül annyit jelent, mintha egy szénaboglyából próbálna valaki három gombostűt kihálászni. Ennek ellenére, a kitűnő vezetés miatt az üldözők egy pillanatig sem érezhették magukat biztonságban s a kitarító munka végül is meghozta gyümölcsét.

Az óvatos csendőr.

A hajsza egyik momentumában a rablók a csendőrök fegyvere csőve elé kerültek. Ketten voltak az utóbbiak, egy idősebb és egy fiatal, kezdő. Abban a pillanatban, amikor észrevették a rablókat, ezek vállhozott fegyverrel térdeltek s céloztak rájuk.

Az idősebb rögtön löni akart. A fiatalabb kérte, hogy ne tegyék ezt. Ketten vannak három ellen. Menjenek inkább segítségért.

Segítségért mentek. Segítséget hoztak. Közben a rablók, akik az egész beszélgetést hallották, odábbállottak.

Azt kellene mondjuk, az vessen követ az óvatos csendőrré, aki maga be nem gyulladt volna. Nagyon rossz hírük volt a haramiáknak.

A csendőrpáncsnokság nem így gondolkozott. S a gyáva csendőr ma börtönben elmélik arról, miért nem ment inkább kosárfonónak, mert oda nem követelnek meg akkora vitézséget.

Az utolsó éjszaka.

Sebesülten, kimerülten, nyomukban az üldözőkkel, a három rabló elvánszorgott valahogy Háromkutig. Beállítottak egy esztenára. Szállást kértek és enni. Holtfáradtak voltak.

A gazda, megérdemli, hogy ideirjuk a nevét, Lungu békási birtokos. Nem tudta, kivel van dolga, megvendégelte őket és helyet adott nekik.

A rablók nem mentek be a kunyhóba, hanem künn a szabadban tartózkodtak. Közben beszédbe elegyedtek a gazdával.

Azt mondták, hogy vadászok és eltévedtek. Minél többet mondtak, annál inkább látszott rajtuk, hogy valami nincs rendben velük.

Az első feltűnő dolog az volt, hogy a fegyverüket állandóan kézben tartották s hogy katonamódra fogták, úgy, ahogy vadász nem tart fegyvert, csak ha lesen van s minden pillanatban várhatja a vad megjelenését.

Azután, hogy kettő meg volt közülük sebesülve. Egyik azt mondta, hogy a puska robbant fel a kezében, a másik véletlenül, vadásztársától kapott golyót.

Bizonyossá tette az intelligens, ugyancsak vadászember Lungu előtt azt, hogy rablókkal van dolga, amikor azok csendőrök felől érdeklődtek.

Jön a csendőrség.

Szombaton reggel hét óra volt. Lungu kezdett tisztábjönni vendégeivel. Körülnézett az eszténa tájékán, nem találkoznék-e valami csendőrfelével, akitől bővebb információkat szerezhetne.

Nem messze találkozott két békási csendőrrel. Elmondta, hogy gyanus vendégei vannak.

A csendőröknek tetszett az eset. Igen de, óvatoskodtak, ketten vannak hárommal szemben, s ez nem jó.

— Ha csak az a baj — mondta Lungu — segítsek rajta. Elveszem a fegyvereiket.

Visszament a kunyhóba. A három fegyver ott volt a sarokban. Egy kis biztonságérzet költözött volt ekkorra a banditákba. El mertek már menni fegyvereiktől három lépés távolságra.

Lungu a fegyvereket összeszedte s elindult velük. Még nem tette meg az első lépést, a rablók rákiáltottak:

— Mit csinálsz?

— Elrakom a fegyvereket, ha valaki jön, ne lássa őket, mit gondol majd róluk.

— Ne nyulj hozzájuk!

A banda vége.

S a három rabló már fogta Lungut.

Ő is fogta a fegyvereket. Dulakodtak. Közben egyik rablónak — Lungu nem tudja megmondani, hogy melyik, az életben maradt vezér azt mondja, hogy a társa volt — sikerült egy fegyvert kézrekeríteni. Lungu arcát keresztüllövi.

A lövés zajára a csendőrök is tüzelni kezdenek. A rablók közül kettő megfutamodik. Mindkettőt leterítik. Egyik azonnal meghal, a másik még fél órát agonizál.

A főnök is futásnak ered. Amint átugrik a sövényen, a sebesült Lungu ütése utóleri és fejét súlyosan ronsolja. Leterítése nem halálos, s így élve kerül a békási csendőrök kezébe, akik átadják a gyergyószentmiklósi államrendőrségnek.

Lungu sebesülése nem életveszélyes. Dr. Hirsch Hugó megoperálta és most gyógyulását várja.

A vezér felvilágosításaiból.

A nevüket nem tudom megmondani. A főnököt Suciunak hívják és csendőrkáplár volt valamikor, egyik embere biharmegyei román, a másik szebení szász. Az első szász, akiről mostanság hallottam, hogy rablómesterségre adta magát.

A banda úgy került, hogy Suciú Bukarestben ténfergett az állomáson. Nem volt munkája. Nem volt ennivalója.

Összetalálkozott a biharival. Annak se volt semmije.

— Mit csináljunk, gyerünk Erdélybe.

A brassói állomáson találkoztak össze a szásszal. Nyomoruságban volt az is csunyan. Szidta a közállapotokat, a megélhetési lehetőségeket s elkeseredve jelentette ki, hogy ma-napság az ember nem csinálhat egyebet, muszáj menni a nagy utra, rablónak.

Ez adta az impulzust. De az is lehet, hogy Suciú ur még csendőrkáplár korából tudja, hogy minél kevesebb az előzetes megfontolás, annál kevesebb a kapandó évek száma.

Elmentek hát rablónak. Első kísérletük volt Brassó mellett mindjárt. Azután Tusnád. Ott igen kezdték őket kajtatni. Eljöttek Libánba, onnan Marosfőre.

A vasárnapról hétfőre virradó éjszakát te-repszemlével töltötték, mert a helyet közülük egyedül Suciú ismerte, ő is csak annyira, hogy egyszer, még csendőrkorában vonaton keresztül utazott s látta, hogy errefelé szép utak és nagy erdők vannak.

Láttak az országuton két autót áthaladni. Nem tudták, hogy az egyikben Teju prefektus ül. Látták, hogy hajnaltól kezdve az autók száma egyre nagyobb s elhatározták, hogy ott folytatják.

Attól fogva, hogy Marosfőn munkájukat bevégezték, egy nyugodt percük nem volt s csak azért nem adták meg magukat, mert féltek, hogy a csendőrök helyben agyonlövik őket.

Suciú bevallása szerint összesen 60.000 lej készpénzt és főképpen órákat raboltak el. A pénzből 29.000 lejt találtak meg, az apró értéktárgyakat kettő óra kivételével.

Kié a siker érdeme.

A bukaresti napilapokban oly tudósítások jelentek meg, hogy a három rablót nyolcszáz csendőr üldözi.

A tény az, hogy összesen nyolc csendőr és tizenkét gyergyószentmiklósi rendőr kutatta

át a sok tizezer holdat kitevő rengeteget, amely rablónak, vadnak biztos menedéket nyújt.

A banda első szerencsétlensége volt, hogy tagjai közül ketten megsebesültek, ami képtelenné tette őket arra, hogy gyorsan, nagyobb utat megtegyenek.

A második, nem kisebb baj volt, hogy a hajtást vezető Netotianu rendőrőrnök, ki üres óráiban is szenvedélyes vadász, úgy ismeri az egész területet, mint saját dolgozószobáját és tud minden egyes ösvényt, mely emberlakta hely felé vezet, ismer minden buvóhelyet.

E két ok volt az, amely lehetővé tette a székelyföldi betyárromantikának legalább is egyelőre való megszűnését.

Addig, amíg esetleg új vállalkozó nem akad.

Mi a magunk részéről ilyesmit senkinek sem ajánlhatunk.

Rossz üzlet.

Ujabb rablóbanda a vidéken.

Csütörtökről péntekre virradó éjjel Tölgyes községtől mintegy 18—20 kilométernyi távolságra, a Regátban, újabb rablótámadás történt. Négy felfegyverezett alak az éjszaka folyamán összesen négy autót rabolt ki. Az áldozatok listáján szerepel Isăcescu piatrai prefektus is, kitől 260.000 lejt vettek el. A többi autók 30.000, 28.000 és 5000 lejjel adóztak. Az eljárási mód ugyanaz, mint a Suciú-féle bandánál, az autókat jelekkel megállítják, az utasokat megkötözik és kikutatják. Az üldözés azonnal teljes erővel megindult, eredményről azonban még nincs hírünk.

Borszéki Közbirtokosság gyűlése.

A Borszéki Közbirtokosság f. hó 6-án Ditróban tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amely iránt a birtokosok körében igen nagy érdeklődés nyilvánult meg, tekintve, hogy a tárgysorozaton a Bánffy-erdő eladásának előkészítése is szerepelt. E kérdés körül heves vita támadt, mert az erdő eladásának előkészítésére a tavaszi közgyűlésen kiküldött tízes bizottság egyetlen beérkezett ajánlatra az erdőnek szabadkézből való eladását javasolta elfogadásra, míg ezzel szemben az igazgatóság álláspontja az volt, hogy a „Bánffy” erdő csakis nyilvános árverésen adható el, mert csak ez uton biztosíthatók a Birtokosság anyagi érdekei, lévén a nyilvános árverés garancia arra, hogy magasabb vételárat lehet elérni.

A közgyűlés a két indítvány fölött névszerinti szavazással döntött, amelynek eredményeképpen az igazgatóság indítványa nyolcszázon felüli szavazat-többséggel győzött. Az elnöklő járásbíró azonban több formai szabálytalanság miatt a gyűlésen történeteket érvénytelennek nyilvánította s a közgyűlést szeptember 22-ére napolta el, ugyanazon tárgysorozati pontokkal.

Kelet titkai.

HIREK.

— Megakadt a volt Ditrói Mezőgazdasági Bank felszámolása. Ditró község az a község, amelynek a legtöbb megoldatlan problémája van. Ezek a megoldatlan kérdések a legtöbbször évekig tartják izgalomban a község lakosságát és állandóan időközökben felüti fejét a bizalmatlanság és a gyanu.

Egy ilyen évek óta húzódó és még mindig a befejezéstől távol álló kérdése Ditró községnek a volt Ditrói Mezőgazdasági Bank felszámolása.

A Ditrói Mezőgazdasági Bank felszámolását a közgyűlés még 1925. évben mondotta ki, megválasztva a felszámolókat, kik időközben egyik a másik után adta vissza a mandatumát, míg a legutóbbi mult havi közgyűlésen dr. Csiby Andor ügyvéd, felszámolóbizottsági tag is bejelentette a törvényszékhez felszámolói bizottsági tagságáról való lemondását. A felszámoló bizottság eszerint öt tagból két tagra zsugorodott össze.

Ismét egy ügy, amely ahelyett, hogy tisztázásával és befejezettségével a kedélyeket megnyugtatóná, csak a további bizonytalanságnak nyújt tápot.

— Ne menjünk Bukarestbe. A belügy-minisztérium figyelmezteti a közönséget, hogy akinek Bukarestben a minisztériumokban valamelyes elintéznivalója van, fölöslegesen pazarolja pénzét és idejét, ha Bukarestbe utazik ügyének utánanézni. Akinek régebben heverő elintézetlen ügye van, adjon be írásos sürgető kérést, amelyet lehet direkt a minisztériumba küldeni, a vármegyei prefektusnak vagy képviselőknek átadni, akik kötelesek azt továbbítani. A kéréseket úgy kell elkészíteni, hogy külső részükre a folyamodó nevét és rövidesen a kérés tárgyát ráírja.

— Az Ipartestület kertimulatsága. F. hó 4-ikén tartotta meg Ipartestületünk kultur szakosztálya rendes évi kertimulatságát, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg a legnagyobb mértékben sikerült.

A lámpionos kertimulatságot műsoros est fejezte be, melyen közreműködött a Testület Dalköre, mely mindenütt jelen van, ahol kulturáról és közügyről van szó, azonkívül a kulturszakosztály zenekara, melynek minden egyes tagja a legnagyobb ambícióval dolgozik azon, hogy úgy magának, mint hallgatóságának a lelki gyönyörűségein kívül szórakozást és üdülést is nyújtson.

A zenekar minden tagja az Ipartestület tagjaiból rekrutálódik, így tehát Ipartestületünk Kulturosztályában mindent feltalálhatunk, mely hivatva van tagjai között a kulturát fejleszteni és továbbítani.

A műsorból közbejött akadályok miatt kimaradt a stájer tánc, azonban kárpótolva lettek a résztvevők a többi számokkal.

A szereplők mindegyike előttünk már régóta ismeretes műkedvelők, akik mindig tehetségük legjavát nyújtják.

A csekély belépőjegy ellenében minden résztvevő igazán bőven kárpótolva volt.

— Orvosok és gyógyszerészek figyelmébe. A hadügyminisztérium 1929 jun. 12-én kelt 71. sz. körrendelete szerint minden orvos és gyógyszerész köteles libera praktikáját, valamint katonai rangját, szolgálati idejét, esetleg felmentését igazolni. Adatok beadási határideje augusztus 31.

— Barth Károly ny. őrnagy ismét városunkban van. Autóvezetői kurzust tart. Ismerjük az ő szigorú kiképzési módszerét. Ismerjük azonban azt is, hogy az általa kiképzett autóvezetők megállják helyüket a legnehezebb helyzetekben is. Eleddig 22 tanítványa van, de mert a kurzus csak ma kezdődött, tanulni szándékozók még mindig jelentkezhetnek.

— Köszönetnyilvánítás. A „Marosvásárhelyi Dalkör” Elnöksége ezuton és hálás köszönetét fejezi ki a gyergyószentmiklósi Ipartestület Dalköre Elnökségének, a Dalkör, valamint az Ipartestület Elnökségének és összes tagjainak jul. hó 6-án rendezett hangverseny alkalmával kifejtett lelkes és önzetlen fáradozásaiért, mellyel annak sikerét lehetővé tették; őszinte köszönetet mondunk továbbá Gyergyószentmiklós város nemes közönségének, hogy előadásunkat olyan impozáns módon látogatta illetve, hogy tagjainkat igazi hagyományos székely vendégszeretettel vendégül látta. Illesse köszönet Laurentzi Viktor urat, ki a szálloda nagytermét ingyen adta rendelkezésre és mindazokat, akik bármi tekintetben segítségünkre voltak. Nekünk mindnyájunknak örökké kedves emlékünknél marad a gyergyóiak kedves lekötőlező előzékenysége, mellyel ügyünket — amely mindnyájunké — felkarolták, segítették.

Csiby Béla, tb. alelnök.

— Anyanyelvű bábaképző tanfolyam. A Magyar Párt csikmegyei szenátorai és képviselői kéréssel fordultak az egészségügyi minisztériumhoz magyarnyelvű bábaképző tanfolyamok létesítése iránt. Kérésükben előadták, hogy a magyar impérium alatt román és németnyelvű hasonló tanfolyamok voltak. Az egészségügyi minisztérium 47314—1929. szám alatt elrendelte egy magyar tannyelvű bábaképzőtanfolyamnak Marosvásárhelyen való felállítását. Ez a tanfo-

lyam folyó évi október hó 1-ig nyílik meg a marosvásárhelyi állami kórház szülészeti osztályán (Strada Sfântul Gheorghe 25). A tanfolyam 2 évig tart. Felvételtnek 18—40 éves 4—6 elemi osztályvégzett nők. A felvételt írásban kell kérvényezni román nyelven augusztus 1-hő folyamán. A kérvény a marosvásárhelyi bábaiskola igazgatóságához küldendő az ottani állami kórház címén. A kérvényhez csatolandó román nyelven hiteles másolatban: születési, iskolai, erkölcsi, orvosi és állampolgársági bizonyítvány. 7 ingyenes hely van, a többi fizetéses.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Magyar Párt irodája Csikszeredában. Fizetéses helyre jelentkezők részére a Vármegye segélyeket szavaz meg.

— **Halálos szerencsétlenség.** Portik Lukács remetei gazdálkodó f. hó 2-án gömbfufuvarozásra indult ökreivel. Mikor az erdőből jól megterhelt szekérével hazafelé indult, a közismerten rettenetesen elhanyagolt remetei uton szekeréről oly szerencsétlenül esett le, hogy a kerek alá kerülve halálra gázolta magát.

A szerencsétlenül járt gazdálkodó sorsa felett általános a részvét.

— **Elveszett egy aktatáska,** benne építészeti iratok és egy „Székely ház” című könyv. Becsületés megtaláló, vagy nyomra vezető egyezer lej jutalomban részesül. Leadandó a Sándory-nyomdában.

Kelet titkai.

A marosvásárhelyi kereskedeimi és iparkamara közleményei.

Dió exportőrökkel keres összeköttetést: Abel Reggio, 105. Hudson Street, New-York City.

Stover Manufacturing et Engine, Co. Freeport, Illinois, U. S. A. a „Stover” mezőgazdasági gépek képviselőjére keres bizományost v. képviselőt. Megkeresések közvetlenül intézendők a céghez.

Augusztus hó 5-én délelőtt 9 órakor a marosvásárhelyi vámhivatal raktárában különböző árucikkeket árvereznek el. Az elárverezendő árucikkek jegyzéke az Iparkamara hirdető tábláján megtekinthető.

Autó vezetői soffőrtanfolyamot tart Gyergyószentmiklóson

PÉTER ISTVÁN

Brassóból, Erdély legrégibb és legbiztosabb kiképzője hölgyek és urak részére.

Jelentkezni lehet Berkovits ékszerész üzletében. Tanfolyam tartama 8 hét, de akiknek sürgős, vagy némi ismerettséggel birnak, rövidebb idő alatt is elővezethetnek vizsgázni. — A tanfolyam

kezdődik augusztus 5-én.

Toplicai hírek.

— **Lezuhanás.** Szombaton az adóhivatal előtt szorongva álló hadinyugdíjasok csoportja a malomárok fölött épített hidon állodogálva várta a nyugdíj kifizetését. A tömeg egy megmozdulása folytán a korhadt gerendák ropogva zuhantak alá a mélységbe. Két férfi s egy nő beesett a mély árokba. Az aláhulló gerendák és deszkák Bogyánt és Nateat súlyosan megsebesítették. Előbbinek beszakadt a dobhártyája, egy vasszeg az állát átdöfte, három oldalcsontja betörtött s csak hordágyon tudták orvoshoz szállítani, onnan pedig a m.-vásárhelyi kórházba. Utábei szintén súlyos zúzódásokat szenvedett. Az asszony csak kisebb horzsolódásokat kapott.

— **Súlyos baleset.** Preisz Gyula borbély biciklin igyekezett üzletébe, nem vette észre, hogy az utkanyarulatnál szembe jön vele egy lovasszekér: teljes gyorsassággal belerohant a szekér rudjába. A szekér tulajdonosa megállította lovait, de Preisz már a földön hevert tel-

jesen elalélva. Mellét a rud összezúzta. Állapota súlyos.

— **Gyilkosság.** Pop Sándor városi gazda bátyját Zonutot egy 17 éves cigány suhanc fejével megölte. A jómódu gazdát a cigány kicsalta házából; amire kilépett az ajtón, élesre kifest fejével sujtott a semmi veszélyt sem sejtő izmos és erős férfi fejéhez. Az elvadult legény, miután áldozata a földre zuhant, még több csapást mért fejére és nyakára, úgy hogy csak a bőr tartja fejét a törzsön. Az elvetemült gyilkost letartóztatták.

— **Templomszentelés.** Alexandru Niculescu lugosi gör. kath. püspök, Urunk színe változása napján szentelte föl az új modern stílusban épített templomot fényes papisegédlettel.

Az Uránia mozgó hirei.

Az „Urania” vezetősége szakít a moziknak nyári programpolitikájával és aug. 10—11-re, szombat—vasárnapra egy olyan szenzációs film kihozatalával lepi meg a publikumot, melyet általában csak a legerősebb szezon beálltával szoktak műsorra tűzni.

„**Kelet titkai.**” Az exotikus tárgyú filmjátékok közt különösen első helyet foglal el. A szereplő személyek névsora: Petrovits Szvetisláv, Marcella Albam, Dita Parlo, Hermann Picha és Nicolai Colin egy olyan együttes, akiknek megemlézése után lezárható a film propaganda akciója.

Izgalmas meseszöveg, kápráztató felvételek, a titokzatos kelet exotikus szépségei, a pergő film tovatűnő képsorozataival egy idegen, gyönyörű színes világba ragad s az elragadtatás és ámulat önkéntelen kitérőseire ragadja a nézőt. Ez a film egyesíti magában mindazokat a kellékeket, melyek egy film világsikerét magukkal hozzák.

A film lejátsszása ebben a szezonban egy óriási kockázat a mozi vezetősége részéről, mert hisz e különleges film kölcsöndíja is különlegesen magas.

Ennek dacára a helyárok nem lesznek emelve, hogy mindenkinek alkalma nyíljon ezt a **szenzációs filmet** megtekinteni.

A közönség figyelmét felhívjuk reklámfotóinkra, melyek különböző üzletek kirakataiban vannak elhelyezve.

APRÓHIRDETÉSEK.

Megvételre pénzszekekrényt keresünk. Cim a Sándory-nyomdában. 3-1

Eladó Madaras-utca 1. szám alatt egy külön álló, ujonnan épült kőház. Érdeklődni Vasut-utca 100. szám alatt Jánossy Sándornál lehet. 2-1

Bodegának leginkább megfelelő üzlethelyiség lakással és szükséges mellékkellyiséggel forgalmas helyen, előnyös feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban.

Eladó belsőség házzal a Calea Reg. Ferd. utcában (György István-féle). Ugyanabban az utcában nagy belső telek gyümölcsös-sel. Értekezhetni Varga Jánosnál. 4-4

Eladó épületes belsőség házzal a Gimnázium-ut 3. és üres belsőség (Bende-féle) a Szárhegyi-ut 3. sz. alatt akár egészben, akár parcellázva.

Értekezni lehet: Burján Péternél, vagy Madaras István banktisztviselőnél. 6

Egy alig használt Underwood új típusú írógép 12 ezer lejért eladó. Cim a kiadóban. 3-2

500 KC „Sarolea” motorkerékpár, oldalkocsival, vagy anélkül üzemképes állapotban eladó. — Szmuk Sándor Gheorgheni. 3-3

Értesítés.

URI
SZABÓ
SÁG

Tisztelettel értesítem Gyergyóvidék igen tisztelt közönségét, hogy Gyergyószentmiklóson, Fogarassy-ut 5. számú ház emeletén f. év augusztus hó 15-én

uri divat szabóságot

nyitok. E szakmában kifejtett sok évi gyakorlatom biztosíték arra, hogy igen tisztelt rendelőimnek kifogástalan s minden igényt kielégítő munkát adhatok. Szíves pártfogást kér tisztelettel:

Balázs Lajos, uri divatszabó.

Négy kézipiskolát végzett jó házból való fiut

tanulónak

felvesz

a

Sándory-nyomda.

H A AZT AKARJA,

hogy dusan felszerelt s a mai kor igényeit teljesen kielégítő áruraktára, avagy műhelyének kiváló készítményei köztudomásúvá legyenek, úgy

OKVETLEN HIRDESSZEN

a

GYERGYÓI UJSÁG-ban.

30 év óta fennálló

legmodernebb anyaggal villanyerőre berendezett

SÁNDORY

könyvnyomda és könyvkötészet

elvállal:

mindennemű nyomtatványt a legjutányosabb árszámítás és legkényesebb ízlést is kielégítő kivitel mellett.

Családi nyomtatványok, gyászlapok két óra alatt készülnek.

Ne rendelje meg addig nyomtatványait, amíg ajánlatot nem kér

Sándory Mihály

könyvnyomdájától Gyergyószentmiklóson.

Közigazgatási nyomtatványraktár. : Könyv-, papir- és írószerkereskedés. Aragonit-diszmutárgyak.